

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ. ಕೊಟ್ಟಬಸಯ್ಯ ಸೋಗಿ.—ಉತ್ತರದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದೆ, ಸ್ಯಾಲರಿ ಬರನ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೈನಲ್ ಆಡ್ವಾನ್ಸ್ ಎಷ್ಟು, ಇತರ ಸಾಲಗಳು ಎಷ್ಟು, ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ನಮೂದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಬರನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ರೆಪ್ರೆಸೆಂಟೇಟಿವ್ ಬಂದಿರೆ ಬೇಕಾದರೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ಯಾಲರಿ ಬರನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಮಾಡದೇ ಕಟ್ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರೆವೆಂಟ್ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ ಮಾಡಿದ ಹಣ ಎಷ್ಟು ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ. ಕೊಟ್ಟಬಸಯ್ಯ ಸೋಗಿ.—ಸ್ಯಾಲರಿ ಬರನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಟ್ರೆಜರಿ ಅಕೌಂಟ್ ಕ್ಯೂ ರೋನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಆಡ್ವಾನ್ಸ್ ಟು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಅಂತ ಅನ್ನುವ ಹೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ನುಬ್ಬಯ್ಯ.—ಸ್ಯಾಲರಿ ಬರನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೈ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು ಸಚಿವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ (ವಿದ್ಯಾಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅಂಥಾದ್ದು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾನ್‌ಕ್ರೀಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆನ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ ಬರೆದುಕೊಡಿ, ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗಾಗಲೇ ಡಿ.ಇ.ಒ.ರವರು 25-30 ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಕಟ್ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು 4-6 ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ರಿಟೈರ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ, ರಿಟೈರ್ ಆದಮೇಲೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ? ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು ?

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—The Hon. Minister for Education has pointed out that the hon. Member may write to him giving concrete instances and that he will look into the matter. The hon. Member cannot expect the Hon. Minister to answer questions without any notice.

ಶ್ರೀ ವೈ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೊಟ್ಟು 8 ದಿವಸ ಆಯಿತು. ಧಾರವಾಡದಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ 5 ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೋಲ್ಡ್ ಒವರ್ ಮಾಡಿ ನಾಳೆಯಾದರೂ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri K. V. SHANKARA GOWDA.—My information is that it is included in the bill. His contention is that it is not included in the salary bill. If it is not included, let him give concrete instances; I will see that it is included. If it has not been included, I will take action against the person concerned.

ಉಪಸಭಾಪತಿಯವರು.—ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ವೇಳೆ ಮುಗಿಯಿತು.

Hunger Strike by the Students' Representative of the Bangalore University

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ (ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರ) —ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಗಂಗರಾಜು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒದಿದೆ. ವಿದ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೆಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾಲ ಪಕ್ಕವಾಗಿಲ್ಲ ಅದಾಗ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ವೈಸ್‌ಚಾನ್ಸಲರ್‌ರವರು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ)

ಮತ್ತು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹಾಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರ್ ಮಾಡಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ಶಂಕರಗೌಡ.—ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

Representation from the Assistant Teachers of Bijapur District whose Services were broken since April, 1969

ಶ್ರೀ ವೈ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—1969ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸರ್ವಿಸಸ್ ಬ್ರೇಕ್ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರು. ಮತ್ತೆ ಮೇನ್‌ಲಿಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಎಂದರೆ ಶಾಲೆ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂದು ನೂರಾರು 7ನೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೇ ಆಯಿತು ಇದ್ದಾರೆ. ಕೂಡಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ನನಗೆ ಒಂದು ಮನವಿ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ; ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—I shall forward the representation to Government.

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಸ್. ಹಿರೇಗೌಡರ್.—ರೈತರಿಗೆ ಅತಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಗೊಬ್ಬರ ವನ್ನು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿನೋಟೀಸ್ ಕೊಡ್ತೇನೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಯಿತು. ಆದಿವೇಶನ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾಗಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ದಯವಿಟ್ಟು ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬೇಗ ತರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—Government will expedite reply.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಅಂಜನಪ್ಪ.—ನಾನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಡಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲ್ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟ ದರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗುಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉಪವಾಸ ಮುಷ್ಕರವನ್ನು ಹೂಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯತಕ್ಕ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವು. ಒಂದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎ. ಶಂಕರ ಗೌಡ.—ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾಡಿದ್ದು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳೋಣ.

Sri JIVARAJ HIRACHAND SHAH.—Sir, what about my question ?

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—Through the Leader of the House the Chair will pursue the matter. The Legislature Office will request the Government that as far as possible all the questions are answered. Regarding discussion on the Electricity Board, the Business Advisory Committee has allotted two hours. Next item.

Papers laid on the Table

Mr. SECRETARY.—I lay on the Table :

- (i) The Mysore Appropriation (No. 5) Bill, 1969, as passed by the Legislative Assembly.
- (ii) The Mysore Appropriation (No. 6) Bill, 1969, as passed by the Legislative Assembly.

SRI ALUR HANUMANTHAPPA.—I beg to lay on the Table :

A copy of the Report of the enquiry officer appointed for the purpose of enquiring into the fire accident in respect of the Bhagawati Valley Forest Fire on 2nd March 1967.

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—The report is laid on the Table.

Non-Official Resolution

- (i) re: Constitution of a Committee to assess the benefits made available to Harijans and Girijans in the State since Independence

Debate Continued

†ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ (ಪದವೀಧರರ ಕ್ಷೇತ್ರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಫಲವಾಗಿವೆ, ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದೆ. ಅದು ಈಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೀಗ ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸೂಚಿಸಿರುವಂಥ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಇದೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರೆಲ್ಲರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂಥ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂಥ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಭರವಸೆಯಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಟೀಕೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪೋಸ್ಟಮಾರ್ಟಂ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಸಮಿತಿ ಅಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ 22 ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೆನಿಸಿವೆ ಅವು ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ)

ಅವುಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ದಳಾಳಗಳನ್ನೆದ್ದಾರೆ ಅವರೇ ಆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಉಗ್ರಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲೋದ್ದೇಶ. Guilty men of public life should not go scot free. They should be punished. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಕಳೆದ 22 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಆ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ನುಂಗಿಹಾಕಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ತಾವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು, ದರೋಡೆ ಕಳವು ಹೀಗೆ ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ನಿಂತಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಈ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕೋಟಿಗಟ್ಟರೆ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರೂ ಅದರಿಂದೇನೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತ ಘಾತಕರಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಈ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ಜನಾಂಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವರ್ತಿಯ ಜನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ದಂಡಿಸತಕ್ಕಂಥ ಧೈರ್ಯ ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಿಲ್ಲ. ಜನರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಬೇರೂರಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಕೋಟಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರೂ ಏನು ಫಲ? ಎಂದು ಈ ಸರ್ಕಾರ ಸಮಾಜ ಘಾತಕರನ್ನು ಉಗ್ರಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತದೋ ಅಂದೇ ಈ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಭೀತಿಯು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಸಮಾಜ ಘಾತಕರಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ದಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಇವರಿಗೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಕೈಸೇರಿ ಅವರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಾರು. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ವಿವರವಾದ ತುಣಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 100 ರಲ್ಲಿ 88 ಅವರ ಕೈಸೇರಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೇವಲ 12 ಅವರ ಕೈಸೇರಬಹುದು. ಸವಲತ್ತುಗಳು ಅನೇಕ ರೀತಿ ಇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಜಮಾನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು—ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿ ಇವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇತ್ರಾವತಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥ 80 ಎಕರೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಾಲೋನಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ 17 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಗದಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜನನಿವಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಆ 17 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಅಪ್ಪಲ್ಲದೋ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಇಂದುಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಹರಿಜನ ಕಾಲೋನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನುಮಾರು 15 ಸಂಸಾರದವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ 77 ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಜನನಿವಾಸವೇ ಇಲ್ಲ. ಹರಿಜನರ ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ದುರುಪಯೋಗ ನಡೆದಿದೆ. ಜಮಾನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾರುವ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಜನ ಪಡಾರಿಗಳು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾರಾಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಸೇಕಡ 18ರಷ್ಟು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹರಿಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಆದರೆ

ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆಯೇ ಅಂದರೆ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವು ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

Smt. M. R. LAKSHAMMA.—On a point of information, Sir. According to the Rules of Procedure, on a discussion of a non-official resolution, the duration of a speech is half-an-hour. We have been listening to the hon. Member's speech with indulgence. Can he now make another speech?

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—I hope the hon. Member will conclude.

Sri A. K. SUBBIAH.—I require ten minutes more.

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—The House will now adjourn to meet again at 4-30 P.M. and the hon. Member Sri Subbiah will take another five minutes more.

The House rose for Tea at Four of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Four of the Clock.

[Mr. DEPUTY CHAIRMAN in the Chair]

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರತಕ್ಕ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಯಾದಂತಹ ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವವು ಅಡಕವಾಗಿದೆಯೇ, ಮತ್ತು ಅದೇ ರೀತಿ ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY CHAIRMAN.—As far as the Chair knows the House will consider that question and they will be electing members to this Committee. It will be a Parliamentary Committee of the Legislature.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ.—ಸಮಿತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕ ವಾಗಿರತಕ್ಕಂತಹ ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡ ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದರೆ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅಭ್ಯಂತರ ಇದೆ? ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ಣಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಿತಿಯ ಆಗತ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ ಏನು?

ಶ್ರೀ ತೇಜಸಿಂಗ್ ರಾತೋಡ್.—ನೀವು ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಸ್ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅವರಲ್ಲಿ ಡಿನೋಟಿಫೈಡ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಸೇರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅವರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

**** Matter expunged as ordered by the Chair.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಅಂದರೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ಎರಾ ಪಂಗಡ ದವರೂ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರೂ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಹೇಳಿದಮೇರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ನಾನು ಎರಾ ಪಂಗಡಗಳವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ರೀತಿಯ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಣಯ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಟಮ್‌ಫ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಆ ಕಮಿಟಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂದುದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ನಿರ್ಣಯ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಏನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಾತ್ಪರಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಸರ್ಕಾರ ದವರೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY CHAIRMAN.—The question is:

“That this House is of the opinion that a State Level Committee be constituted consisting of Legislators and other men of public life to examine and report as to how the benefits made available to Harijans and Girijans in the State have been utilised since independence and the net result achieved thereon.”

The Resolution was negatived.

(i) *re*: Encouraging Theatre Art in the State and providing funds in the State Budget

Smt. M. R. LAKSHAMMA (Graduates' Constituency).—I beg to move:

“That this Council recommends to Government that with a view to encouraging theatre arts including feature plays, opera, etc., a sum of at least Rs. 5 lakhs be provided in the State Budget every year for giving a subsidy of Rs. 50,000 for deserving plays by professional companies and institutions and instituting a prize of Rs. 50,000 each for the best three plays of the year.”

MR. DEPUTY CHAIRMAN.—Resolution moved:

“That this Council recommends to Government that with a view to encouraging theatre arts including feature plays, opera, etc., a sum of at least Rs. 5 lakhs be provided in the State Budget every year for giving a subsidy of Rs. 50,000 for deserving plays by professional companies and institutions and instituting a prize of Rs. 50,000 each for the best three plays of the year.”

† ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷಮ್ಮ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಅನುಮಾನ ಬರಬೇಕಾದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ನಾಟಕ ಕ್ಕಾಗಲೀ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ

ತಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಎಂಬ ಕವಿಯು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಒಂದು ನಾಟಕ ಮಂದಿರವಾಗಿ ಜನತೆಯೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವಹಿಸುವವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಈಗಿನ ಮಾತು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ತಪ್ಪು ಭಾವನೆಯಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ರಂಗಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಈ ನಾಟಕ ಕರೆ ಎಂದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟಕ ಕರೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ರಸಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಶೃಂಗಾರ ರಸ, ಭೀಭತ್ಯ, ಕರುಣ, ರೌದ್ರರಸ, ಹಾಸ್ಯ ರಸ ಇತ್ಯಾದಿ ನವರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಶ್ಯ ಭಾವನೆಗಳ ಒಳತೋಟವನ್ನು ಮನನೀಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬಲ್ಲ ನಟ ಅದನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸಬಲ್ಲ. ಈ ನಾಟಕಗಳು ಜನರ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನಾಟಕ ಕರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ತಾಯ್ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಡಿ ಹರಡಿರುವಂತಹ ಇತಿಹಾಸಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಶೃಂಗಾರ ರಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾಳಿದಾಸನು ಶಾಕುಂತಲ, ವೇಣಿ ಸಂಹಾರ, ಮಳವಿಕಾಗ್ನಿ ಮಿತ್ರ ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಕರ್ಷನು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನಾಗಾನಂದ, ರತ್ನಾವಳಿ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ, ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ ಎನ್ನುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅದುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯೇಶು ನಾಟಕಂ ರಮ್ಯಂ ರೋಮೇಷುಃ ಎಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕವೇ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲವೊಂದು ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಯೂರೂ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರಲಾರರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ನವರಸಭರಿತವಾಗಿವೆ. ಕಣ್ಣು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗಳಾದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಳಿಯನಾದ ದುಷ್ಯಂತನ ಮನೆಗೆ ಎಂದರೆ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಮನನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಬಹಳ ಮನನೀಯವಾದ ದೃಶ್ಯ. ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತಹ ದೃಶ್ಯ. ಈ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಶಕುಂತಲೆಯು ಸಖಿಯರೊಡನೆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆಯ ಉಂಗುರ ಹೇಗೋ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಳಚಿ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಮೀನು ನುಂಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೀನು ಒಬ್ಬ ಜಾನುವಾನೆಂಬ ಬೆನ್ನಿನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಆ ಮೀನಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಶಕುಂತಲೆಯ ಉಂಗುರವು ಬೆನ್ನಿನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆ ಬೆನ್ನಿನು ಶಕುಂತಲೆಯ ಉಂಗುರವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವನನ್ನು ಅರಸನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅರಮನೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಶಾಲಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಕನು ಬೆನ್ನ ಜಾನಕನನ್ನು ಬೆವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಆ ಬೆನ್ನನನ್ನು ಉಂಗುರ ಸಮೇತ ದುಷ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಆ ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿದ ದೊರೆಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗಿ ಶಕುಂತಲೆಯ ಜ್ಞಾಪಕ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ದೊರೆಯು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಉಂಗುರವನ್ನು ತಂದಿದ್ದ ಜಾನಕ ಬೆನ್ನಿನಿಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಈಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಇದೆ? ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನೇನೋ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಸಭಾಪತಿಯವರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ನಾಟಕ ಕರೆಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಕೋಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ.—ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕರೆಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಹವನ್ನು ಕೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿತ್ಯನೂತನವಾದ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷಮ್ಮ)

೦೦ತಮ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇನು ದುರ್ದೈವವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಲೆಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಬಯಲು ಆಟ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಂಪನಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಗರೂಪವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಡುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬರಲಿಲ್ಲ. 17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಿತ್ರವಿಂದಾಗೋಂದಾ ಎಂಬ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಸಿಂಗಾರಾರ್ಯ ಎನ್ನುವವರು ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಕಾಣಿಕೆ. ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ ನಂತರ ಕಂಪನಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಬಯರಾಟ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನಂತರ ಮಂಗಳೂರಿನವರು ದಶಾವತಾರ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದರಂತೆ. ನಂತರ ದ್ರಾಪತಿ ಸ್ವಯಂವರ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿದರು. ಈ ರೀತಿ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ರೂಪ ಬಂದಿತು. ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಯಳಂದೂರು ಕಂಪನಿ ಎಂಬುದು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ನಾಟಕಗಳು ಜನರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವು. ಜನರಿಗೆ ನಾಟಕದ ಅರ್ಥ ಏನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿಯಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿರುಚಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಸಭಾ ಎಂಬ ಕಂಪನಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆಸ್ಥಾನಕವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಸಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಕುಂತಲ ಅದ್ವಿತೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಶಾರೀರಕ ಸಂಪತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚುಂಬೋರಿ ರಂಗಾರಾರ್ಯ ಎಂಬ ಕಲಾವಿದರು ಆಗ ಇದ್ದರಂತೆ. ಅವರು ಕಲಾಶೇಖರ, ಕಲಾವಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಗಾನದೇವಿಯೂ ಕೂಡ ಭರ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾರೀರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಇತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನ ಸಂತೇಹೇಚಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕವಾಡಲು ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಾಡಿದ ಹಾಡು ಅರ್ಧ ಮೈಲಿಯವರೆಗೂ ಸಹ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಇಂಥ ನಟರು ಅವತರಿಸಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಈ ಕಲೆಯ ದಿಶೆಗೆ ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿದರು. ನಾಟಕವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೂ ಸಹ ಎಚ್ಚುಕುವ ರೀತಿಯ ವಿರಾಸ ವಸ್ತುವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

1907ರಲ್ಲಿ ಪರದಾಚಾರ್ಯರ ರತ್ನಾವಳಿ ಎಂಬ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ರತ್ನಾವಳಿ ಎಂಬ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದೆಸೆ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು. ಅದೇ ಕಂಪನಿಯವರು ಗುರೇಬಕಾವಲಿ, ಕಲಾವತಿ, ಪ್ರಭಾವತಿ ಪರಿಣಯ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಮಾ ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡತೊಡಗಿದರು. ಪರದಾಚಾರ್ಯರು ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉನ್ನತನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಯುಗ ಪುರುಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ನಾಟಕವನ್ನು ಕೆಲ ರವೀಂದ್ರರೂ ಸಹ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುದ್ದುರವಾದ ಕಂಠ ಇತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾನ ಕಲಾಪ್ರೌಢಿಮೆ ಇತ್ತು. ಬಲಪ್ರವಾದ ಕಂಠದಿಂದ ಅವರು ಕಂದವ್ಯತ್ಯವನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಜನ ಮೈಮುರತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಂಗಮಂದಿರ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಧಾನವೋ ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆಯು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಒಂದು ಅಂಗವಷ್ಟೆ. ಪರದಾಚಾರ್ಯರು ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದರು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಪಂಚೆಯುಟ್ಟು ಬರುವಂತೆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಅಂದರೆ ದೇಶೀಯ ಉಡುಪು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಇವರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಾಜಿರಾವ್ ಅವರ ಬಂಧು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಯರಾವ್ ಅವರುಗಳು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರಂತ ನಾಟಕ ಕಾಲವದು. ಬರಬರುತ್ತಾ “ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಮಾರಾಧನೆ, ಸಂಗೀತಗಾರರ ಹಬ್ಬದೊಳು, ಪಾಮರರ ರಸಕವಳದಂತೆ ” ನಾಟಕಗಳು ಪರಿಣಾಮಗೊಂಡು ನಾರಾಯಣಿಯ ಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟದಿಂದ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ಮೊದಲು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಿರಿಯರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದರು. ಇವರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಣ್ಣಾಸಾಹೇಬರು ಪ್ರಚೋದನೆ ಪಡೆದರೆಂದೇ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಿರಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಕಂಪನಿಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಮತ್ತು ಇದೇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯಿತು. ಜನಾದರಣೆ ಪಡೆಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಹಂತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಇದರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದಂಥ ಕಲವು ಅಮೆಚೂರ್ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ರೂಪು ಬಂದಿತು. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ಸಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನಟರೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕಗಳಾದ ಶಿವಾಜಿ, ರಾಮದಾಸ, ವಿಜಯನಗರ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಅಭಿನಂದನೆಯ ಅಮೆಚೂರ್ ನಾಟಕಗಳ ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಇವರು ಆಡಿದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಕಂಪನಿಯವರೂ ಸಹ ಯಾಕೋ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಂಪನಿಯವರು ಮುಂದೆ ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟೋರ್ಪಾಧ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದವರು ಪಾಲುಗೊಂಡು ಗುರುಡ ನಡೆಶಿವರಾಯರು ಬರೆದ ಎಚ್ಚೆಮ್ಮನಾಯಕ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿದರು. ಅಮೆಚೂರ್ ಬಳಗದಿಂದಾಗಿ ನಾಟಕದ ನೂತನ ಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 1930ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ನಾಟಕ ಸಭಾ ಎಂಬ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕೊನ ಸೀನರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರು ದ್ವಿಪತ್ನಿ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಇವರು ಗಂಡನು ಎಂಬ ಗುರುತು ಯಾರಿಗೂ ಹಸ್ತಪ್ರಾಪ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೂ ಸಹ ಮೇಲನಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಂಠ ಅಷ್ಟೇ ಮಾರ್ಧವವಾಗಿತ್ತು. 1921ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಹಾಜನರು ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಂಪನಿಯೂ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣನವರು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಷಯ - ಅಮೃತ ಎರಡನ್ನೂ ಪಡೆದು “ ಕೊನೆಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ” ಸದಾರವೇ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೀರಣ್ಣನವರು ಕಳ್ಳನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಗೆಗಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಗಿಸುವ ಕಲೆ, ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ವಿಚಾರ. 1868ರಲ್ಲಿ ನಾಪೂಕ್ಕು ಸಮೀಪದ ಕಿರುಂತಾಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಪ್ಪೇನರವಂತ ಕುಟುಂಬದ ಅಪ್ಪೆಟ್ಟು ಎಂಬುವರು ಕಲವಾರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನುಂದರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇ ಕಲವು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಪಡೆದರು. 1908ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಟನೂ ಆದ. ಕೀರ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಧನ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. 1890ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ತಿಪಟೂರಿನ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಯವರು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು ಮಡಕೇರಿಯ ಒಂಕಾರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಡ್ಡೆ ಕೊಡಗಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ನಾಟಕ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಇದು ಸುಧಾರಣೆ ರೀತಿಯ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಬಯಲಾಟವೆಂದರೂ ಕೂಡ ಸಲ್ಲುವುದು. ಈ ಮೂಲಕ ಕೊಡಗಿನ ಜನರಿಗೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಜನ ಪ್ರಿಯರಾಯಿತು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಎಂಬ ನಾಟಕ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೊಡವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಈಗ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂಪನಿಯ ನಾಟಕಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದುವು.

ಇನ್ನು ನಾಟಕಗಳ ಬರವಣಿಗೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳೂ ಸಹ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆಡಬೇಕು, ಎಂಬುದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಹಳೆಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ವೀರರಸವತ್ತಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

(ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ)

ಏನೇ ಕಷ್ಟ ಬರಲಿ, ಏನೇ ತಂದರೆ ಬರಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಡಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಹಲವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿಕೊಡಗಿದರು. ಶ್ರೀಕಂಠೇಗೌಡರು ಮ್ಯಾಕ್‌ಬತ್ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಎಸ್. ಜಿ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬವರ ಇಬ್ಬನಾ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರವಾದವು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂಲವಸ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕೆಂಬ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಂಭ ಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು. ಅದರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸುಖಾಂತವಾದ ನಾಟಕಗಳಾಗಬೇಕು ದುರಂತ ನಾಟಕಗಳಾಗಬಾರದು ಎಂದಿದ್ದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದವರು ಎಂದರೆ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಯ್ಯವರು. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗದತ್ತ ವಾಗಿ ಏಕ ಶೋಕರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಗಮಯದ್ದು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಲಭಿಸಿದವು. ಇನ್ನು ಜನರ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬುಪಾಡುಗಳು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲ ತಿದ್ದಬಲ್ಲ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಹಾಸ್ಯದ ತರೆಯ ಹಿನ್ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಕಟು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದವರು ಕರ್ಣಾಟಕದ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾವಾಹರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಪಿ. ಕೈಲಾಸರವರು. ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಬಹುದು ಎಂಬ ಅವರ ಎಣಿಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಪೋಲೀ ಕಟ್ಟಿ ಅಮಾವರ ಗಂಡ, ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅವರು ಬರೆದು ಅದನ್ನು ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ, ತೋರಿಸಿದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಹೀಗೆ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು, ಪರಿರಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳು ನಾಟಕ ಕಲೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿದವು. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕವಿ, ನಾಟಕಕಾರ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪುರವರು. ಇವರು ಒಂದು ಹೊಸವಾದ ಪ್ರಯೋಗ ವನ್ನು ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಜಲಧರ 'ಬಲಿದಾನ' ಹಾಗೂ 'ನನ್ನ ಗೋಪಲ' ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟಕ ಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ದಿವ್ಯ ಪರಿಣಾಮ ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಲಿದಾನ ಎನ್ನುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಡುಪಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ನಾಟಕ ಕತ್ತರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮಾತೆಯು ಬರುವಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಖ್ಯಗತ್ತಲು ಇರುವಾಗಲೇ ಅಜ್ಞಾನಮೂಲಿ ಗೊಬ್ಬೊಂದು ಹಾರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಂಡಿಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕು ಬರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಆತನು ಕಿರಣ ಬೆಳಗಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಹಾಡು ದೊರಕಿದಂತೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬರ ಬರುತ್ತಾ ನಾದ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿನಾದಿಸುತ್ತದೆ.

“ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಕಂಠ ಕಲಶ ಕಲ ಕಲ ನಿನಾದೇ ಕರಾರೇ ಬಹುಬಲ ಧಾರಿಣೀಂ, ನಮಾಮಿ ತಾರಿಣೀಂ ರಿಪುಬಲ ವಾರಿಣೀಂ ಮಾತರಂ” ಹೀಗೆ ಶೊನ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನತೆಗೆ ನಾವಿನ್ಯತೆಯು ಹಿಂದೆ ಕಾಣದ ಅನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿವೆ. ಯಾರೇ ಆಗಲೇ ಇಂತಹ ದೇಶ ಪ್ರೇಮಭರಿತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಪುಳಕಿತವಾಗದೇ ಇರದು. ಭಾಮೋಮಯವಾದ ಗೀತಾ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆದವರು ಎಂದರೆ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂಪೆ, ಹಾಗೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಂಗೇ ರವರು ಏಕದಂಟ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ದೃಶ್ಯ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ರಂಗ ಸಜ್ಜೆ ಕೆ ಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾದ ಸಜ್ಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ನಾಟಕವಾದಿದರೆ ಅದು ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರೂ ಪ್ರಭಾವಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾಲ ಇಂದು ಸ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಎದಿಸಿನಿ ನಡೆಯತಪ್ಪೇ. ಆಗ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ನಾಟಕ ದೃಶ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯ ನೋಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಡಾನ್ಸ್, ಡ್ರಾಮಾ ಅಥವಾ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಲಾಕರರ ಸೆಂಟರ್, ಬೊಂಬಾಯಿ ಇವರಿಂದ ಈ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯಿತು. ಈ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಮಾದಂತೆಯೇ, ಗೀತೆ, ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ನರ್ತನ ಇವೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ, ಬೆಳಕು ನೆಳಲುಗಳ ಮೊಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದಿಮಾನವ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ

ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಿದ, ಪರಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ಭ್ರಾತೃವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಕಲಹ, ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಸ್ನೇಹ ಶಿರಾಯುಗದಿಂದ ಮಾನವ ಹೇಗೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ, ಆಗ ಯಾವದೋ ಕಲಹಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತು, ಮಾನವನ ವಿಕಸನ ಹೇಗೆ ನಾಗಿತ್ತು, ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಿದ್ದರು. ನೂತನವಾದ ಸೌಂಡ್‌ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಕತ್ತಿ ವರಸೆಯ ನೋರದೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಯುಣಾತ್ಮಾರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಆಳವಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಗೀತರೂಪಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಂಗ ನಟಿಕೆ ಹೇಗೆ ಆಣಿಗೊಳಿಸಿದ್ದರೆಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಒಂದು ಸೀನರೆ ನಜ್ಜುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಕು ಹೀಗೆ ನುಸುವುದರೊಳಗೆ ಬೇರೆ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಮಾ ಟಿಕ್ಸ್ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ, ಅಂಥವೇ ಇಲ್ಲೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ರೀತಿಯ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಜನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ : Drama is Education and Cinema is Entertainment. ನಾಟಕ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹೃದಯವಂತಿಕೆಯ ಶಾಶ್ವತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಿಮಾವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ತೆರೆಯುವೇರೆ ನೋಡಿ ಬಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಮರೆತು ಹೋಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರೇ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ ಅಡುವುದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಯಾದ ಶಾಶ್ವತ ಚಿತ್ರದ ಅನುಭವ ಉಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೆಕಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ (ಆಗ ಶ್ರೀ ನೆಹರೂರವರು ಜೀವಂತರಾಗಿದ್ದರು) ಪ್ರಧಾನಿಯವರ ಮನೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಂದಿ ನಾಟಕ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೋಸ್ಟೆಸ್ ಆಗಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ರಂಗವಂದಿರದ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಬಯಲಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುಳಿತೆವು. ಬಯಲನ್ನೇ ನಂಗಿತಗಾರರೂ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳೂ ಉಪವೇಷ್ಠಿತರಿದ್ದರು. ಗೀತಾ ನಾಟಕ ಅದು. ರಾಮ ಕಥೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸರ್ಚ್ ಲೈಟುಗಳ ಬೆಳಕು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬೇಕಾದ ಸೀನರಿಗೆ ಬೆಳಕು ಬಂದು ಹಿಂದಿನ ಸೀನರಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಎಂತಹ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತು, ಮನವೋಹಕವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಇಂಥ ದೃಶ್ಯ ನಾಟಕವನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ನೆರೆದ ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅರಾಹಿತ ಆನಂದದ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯನ್ನೇ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ವಿಶೇಷ ಹಣ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ಬೇಕು, ಪರಿಶ್ರಮ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಕರಾವಂತಿಕೆ ಬೇಕು. ಇನ್ನು ಎರಡೇ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವಾದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗ : The House in Augustus Moon. ಎನ್ನುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡ ಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಶ್ರಮಿಸಿದೆ. ಟಿಕೆಟ್ಟು ಸಿಗುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಯುಗೋ ಸ್ಲೇವಿಯಾ ಎಂಬೆಸಿ ಮುಖೇನ ಟಿಕೆಟ್ಟು ಪಡೆದು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂಥ ಹೇಳಲಕ್ಕೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಗದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಹ ನಾಟಕವಾಗಿತ್ತು. ರಾಸ್ ಏಜರ್ಸ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ KING and I ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆ. ನಾಟಕ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಜನ ಎಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯ ವಾಯಿತು. ಇದು ಒಂದು ಕರಾತ್ಮಕವಾದ, ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಜನಕ್ಕೆ ದೀಪನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನವಾಗಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ; ನಟರಿಗೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಭಾಷಣ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ 20 ಜನ ಬಂದರೆ ನಾಟಕ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವವರು 2 ಸಾವಿರ ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕ ಇಲ್ಲವೇ ಹೋದರೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವ ಮಹೋದಯರು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು

(ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ)

ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನ ಬಯಸುತ್ತಾ ಇರುವ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಂಕರಗೌಡರು ಸ್ವತಃ ಕರಾ ಪ್ರಿಯರು, ಹಿಂದೆ ಗರುಡ ಸದಾಶಿವರಾವ್ ದಶರಥನ ಪಾತ್ರ ಅತ್ಯಪೂರ್ವವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಂತೆ. ಅವನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಗೌಡರು ಹಿಂದೆ ಗರುಡ ಸದಾಶಿವರಾವ್ ದಶರಥನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಮರೆಯಲಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪಾಮರ ಜನತೆಯೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿರುವಾಗ ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವಂಥ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಈ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನೂ ಅಲ್ಲ. 3 ನಾಟಕಗಳಿಗೆ 50,000 ರೂಪಾಯಿ ಬಹುವಾನೆ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡ ಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಒಂದು ನಾಟಕದ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾಟಕದ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಿರಣ್ಮಯ್ಯ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಲಿಯವರು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಆಟಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಾಟಕವನ್ನು ಅತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಹೋಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ ಯಾವ ಒಂದು ಮತಕ್ಕೂ ನೋವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರೆಯವರಿಗೆ, ವಿಭೂತಿಯವರಿಗೆ, ನಾಮದವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮತದವರಿಗೆ ಅವರವರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಶ್ಚನ್ ಮಾರ್ಕ್ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಯಾರು ಯಾವ ಮತವೆಂದಾದರೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಲಂಡನ್ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು, ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವಾಗಿ “ನಾನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲೇ ಲಂಡನ್ ಅಂತ ವಾದಿಸಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲೂ ಇದೆಯೇ” ಎಂದು ಸೋಪಿಗ ಪಡುವಂತೆ ಅರ್ಥ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಟುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಹೀಗೆ ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಜನತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ವಭಾವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು ಇವನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗು ತ್ತವೆ. ಆರೀತಿ ಆದಿದಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕಾ ದುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಕ್ಸಿಟ್ ಮೆಂಟ್ಸ್ ಇನ್ನು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು. ಈ ರೀತಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೇ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ “ಬ್ಯಾರೆಟ್” ಸಬ್ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಯಾವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಸ್ವಾನದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಇಲ್ಲವೇ ಲಾಸ್ ಬಟ್ ಒನ್ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿರುವುದು ನನ್ನ ಅಮೃತ್ಪ್ರವೇಶ. ನಾಟಕದ ಅದೃಷ್ಟವೋ, ಅಂತೂ ದೊರಕಿದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಸರಕಾರದಿಂದ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಕ್ಕು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ನಾಮಕರಣ ಆಗತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲ್ಲವೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಧಾರೀಣರೋ ಇಲ್ಲವೇ ಯಾವುದರಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಗತ ಚೌಡಯ್ಯನವರು ಇದ್ದರು ಮತ್ತು ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ, ರುವಾರಿ ಚೆನ್ನಬಸವಯ್ಯ ಇವರುಗಳಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ನಾಮಕರಣ ಸದಸ್ಯ ರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆರೆಗೆ ಈ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ, ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಕ್ತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ಮಹೋಪಯೋಗಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಥನೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ನಾನಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿರುವುದ ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ, ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಸಭಾಪತಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ (ನಾಮನಿರ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದವರು).—ಸತ್ಯಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿ ಯವರೇ, ಈ ಸದನದ ಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಮಂಡಿಸಿದಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸೌಜನ್ಯ ಕ್ಯಾದರೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡಬಾರದು, ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಆಶಯವೇನೋ ಸ್ವಾತ್ಮ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಬರವಣಿಗೆ ಒದಿವರೆ ಅದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹೈಲ್ಯೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದಾಗ, ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕ ಕಲೆ, ನಾಟಕ, ನಟರು, ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕರೆಹಾಕಿ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ಭಾಷಣ ನಾಟಕ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಂದಾಜು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ಣಯದ ಆಶಯ. ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲಲಿತ ಕಲೆಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು, ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ರಂಗಭೂಮಿ, ಚಲನಚಿತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಈ ಎಲ್ಲ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಟರಿಗೆ, ನಾಟಕಕರ್ತರಿಗೆ, ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯ ಧನವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಚಲನಚಿತ್ರವೂ ಒಂದು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ಕಲೆ, ನಾಟಕವೂ ಒಂದು ಕಲೆ, ಸಂಗೀತವೂ ಒಂದು ಕಲೆ, ಚಿತ್ರಕಲೆಯೂ ಒಂದು ಕಲೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಂಗೀತಕಲೆ, ನಾಟಕ ಕಲೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯ ಧನ ಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯ ಧನವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಯಕ ಕೊಡೆಗಳ ಹಾಗೆ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿನಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ದೇಶನವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಕಲೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಲೆಯ ಕೊರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏಕೆ ಎಂದರೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಹೀಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೂ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಮಟ್ಟ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಲಿಲ್ಲ, ಅದು ಕಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ನಿರ್ಣಯದ ಆಶಯದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಮೂರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಾಟಕಗಳಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವುದು ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ನಾಟಕಕಲೆ, ಚಲನಚಿತ್ರಕಲೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಸಮಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವಿತೆ, ಇವುಗಳಿಗೂ ಏಕೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ

(ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ)

ಬಾರದು ಎಂದು ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕವಿಗಳು ಕೇಳಬಹುದು. ನಾಟಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮೂಲಕ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಹಿಂದಿನ ನಾಟಕಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ವರದಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದ ರಂಗಭೂಮಿ ಇಂದು ಇದೆಯೇ? ಪೀಠ ಸಾಹೇಬರ ಕಾಲದ ರಂಗಭೂಮಿ ಈ ಹೊತ್ತು ಇದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಗುಡ್ಡ ವೀರಣ್ಣನವರ ಕಾಲದ ರಂಗಭೂಮಿ ಈ ಹೊತ್ತು ಇದೆಯೇ? ಅಂಥ ನಟರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಅಂಥ ನಾಟಕಗಳು ಎಲ್ಲವೇ? ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಯಾವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೂ ನೋಡಬಹುದು, ವರದಾಚಾರ್ಯರ, ಪೀಠ ಸಾಹೇಬರ ಅಥವಾ ಗುಡ್ಡ ವೀರಣ್ಣನವರ ಕಾಲದ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ನಾಟಕಗಳು ಈ ಹೊತ್ತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಈ ಹೊತ್ತು ರಂಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ರಂಗಭೂಮಿ ಈ ಹೊತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯಾಗಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಘನತೆ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಆದರ್ಶ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಮರೆಯಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಕಥೆಯನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಂಗಳನ ಹಾಗೆ ನರ್ತನ ಮಾಡಿ ಜನರಿಂದ ಹಣ ಸೇಯುವುದೇ ಇಂದಿನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಅವು ಗಳನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೂ ಯಾರೂ ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಈ ಹೊತ್ತು ನಿಜವಾದ ಕರೆಯಿಲ್ಲ, ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನ ಹೋಗಿದೆ. ಅಗ್ಗದ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ದುಷ್ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತರಣರು ಒರೀತಾತ್ಮಕವಾದ ವಿನಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೋರತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನಾಟಕ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಲೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಭಿನಯ ಎಂದರೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

5-30 P.M.

ಇವತ್ತೇನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತ ಎಂದೂ ಹೋಯಿತು, ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. 50 ಪೈಸೆಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಶಾಬಾಸಗಿರಿ ಪಡೆದು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವವರು ಮಹಾನಟರೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾದ ಸ್ಥಿತಿ. ಅದುದರಿಂದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿ, ಸರಕಾರದ ಹಣ ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಹಣ ಅದು. ಅದನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕೂಳಿಲ್ಲ, ಹೊದ್ದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ, ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮನೆವಿಲ್ಲ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ಸರಕಾರದ ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನೆಂದರೆ ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡಬೇಕು, ಬಟ್ಟೆ, ವಾಸಕ್ಕೆ ಮನೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಸರಕಾರದ ಕೈಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಸೂ ಕೂಡ ಬಡವರಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗಬೇಕು. ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಮಾಡೇ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಅಮೇಲೆ ಮಾಡಲಿ. ಬಡವರ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದವಾಗ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ ಎನಿಸುವುದು.

ನಾನು ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರ ಕಲೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಕಲೆ ಇರಲಿ, ಕಲೆ ಯಾರ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಕಲೆ ವನಸುಮದಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಅರಳುವುದು, ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿದರೂ

ಅಷ್ಟೇ, ನೋಡದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಯಾರಾದರೂ ಮುಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಡಿಯದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಅದು ಏನನುಮ, ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಕಲೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಲೆ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಳುವುದು. ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಲೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಮಹಾಕಲಾವಿದರು, ಮಹಾಸಾಹಿತಿಗಳು, ಮಹಾ ನಾಟಕಕಾರರು ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೈವದತ್ತವಾದ ಕಲೆಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಸಂಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಯಾರೋ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಆಶ್ರಯ ದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾರದೇ ಸಹಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಹಿತಿ ಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರಬಾರದು, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ, ನಟರಿಗೆ, ನಾಟಕಕಾರರುಗಳಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಯಾರದೇ ಸಹಾಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರಬಾರದು. ಆದರೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಕಾರದವರೇ ಸಹಾಯಮಾಡುವರೋ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ನಮ್ಮ ಕಲೆಗೆ ಬಾಧಕವಾಗಬಾರದು, ಮಾರಕವಾಗಬಾರದು. ಸಹಾಯ ಆ ರೀತಿ ಬರಬಹುದು. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 50 ಅಥವಾ 30 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿದ್ದೆಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾಟಕಮಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಟರು ಮೊದಲು ಬರಬೇಕು. ಅವರು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿದಾಗ ಜನರೇ ಸಹಾಯಮಾಡುವರು, ಜನರೇ ನಿಜವಾದ ಪೋಷಕರು. ನಾಟಕಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಜನರೇ ಸ್ವಾಗತಿಸುವರು, ಅವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅದರ ಆಶ್ರಯವೆಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೈವಹಾರಿಕವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ (ಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರೀಕ್ಷೇತ್ರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಕಳಿಸಿರುವ ನಿರ್ಣಯದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿ ನನ್ನ ಕೈಲಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿ ನೋಡಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು. ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಠರಾವು ವ್ಯವಹಾರ ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗುವುದು? 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ. ನಾಟಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು, ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬ ಘನೋದ್ದೇಶದಿಂದ ನಾನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಠರಾವಿನಲ್ಲಿನು ರೋಪದೋಷವಿದೆಯೆಂದರೆ, ಇಂದು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಅಂದರೆ ನಾಟಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ರುವವರಿಗೆ, ಆರ್ಹವಾದ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆ? 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನಾಗುವುದು? ನಾಟಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅವಾರ್ಡು ಅಥವಾ ಬಹುಮಾನ ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ರಷ್ಯಾ ಸರಕಾರ ಬಹುಮಾನ ನೀಡಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಒಡೆದಿಡುವರು. ಇದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಕ್ಕೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರೇ ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಾದಂತಾಯಿತು? ಅದೇ ನಾಟಕವನ್ನು ಮುಂದೆ ನಹ ಆಡಬೇಕು, ಜನರು ನೋಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗಬೇಕು, ಹಾಗಾದರೆ ಅದೊಂದು ರೀತಿ. ಆದುದರಿಂದ ಠರಾವಿ ನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಾಟಕಕ್ಕೂ 50 ಸಾವಿರ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ಹಿಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿ ನಾಟಕ ಆಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ವರದಾಚಾರ್ಯರು, ಪೀರೆ, ಪೀರಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರ ಕೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವರು ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಟಕಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದುವು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಯಾವ ರೀತಿ ಹಿಂದೆ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದೆ ಕಾಳಿದಾಸನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಆಡಿದವ ಕಂಪೆನಿಗಳಿವೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಬರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನೂ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಗಿಸುವ ಕೈಲಾಸಂ ನಾಟಕಗಳಿವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರ್ಣಯ ತಂದವರ ಉದ್ದೇಶ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಗಿಸುವ ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಯಾವುದು? ಜನರನ್ನು ನಗಿಸುವುದೇ? ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಬೇಸರ ಬರುವುದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮಿಸ್ಸಿಯಾಗುವುದು. ಪೇಕ್ಸ್‌ಪೀಯರ ನಾಟಕ, ಮೆಚ್ಚುಕಟಕ ನಾಟಕ ಆಡಿದಕ್ಕೆ ಹಣಕೊಡಬೇಕೇ? ಈಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಾಟಕ ಮಂಡಲಗಳಿವೆ. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರ ನಾಟಕಮಂಡಲ ಇದೆ. ಅವರು ಅಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೇ?

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ)

ಒಂದು ವಿಷಯ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾಟಕ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನೆಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವಂತಹ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಇದ್ದವು, ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ಇವತ್ತು ಅಂತಹ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಕೆಲವೇ ಉಳಿದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಮನೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಏಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು ? ಒಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಟಕ ಆಡುವವರು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕರೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಆಡುವವರಲ್ಲ, ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಯಾವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಶಕುಂತಲಾ ನಾಟಕ ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ, ಹೌಸ್ ಫುಲ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲವೇ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ, ಈಗ ಶಕುಂತಲಾ ಆಗಲಿ, ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ ಆಗಲಿ ಅಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಜನ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲ ಅದೇ ಅಭಿ ರುಚಿ ಹಾಳಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆಯೋ, ತಮಗೆ ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನಾಡುವುದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಆದೀತೋ ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ದೂರಬಾರದು. ಅಂತೂ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ನಾಟಕದ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಉಳಿದಿವೆಯಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕು, ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಮಟ್ಟದ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲ ಅವನ್ನು, ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಅವೆಚ್ಚೊರಸ್ ನಾಟಕ ಇರಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ ಅಲ್ಲ, ಉತ್ತಮ ನಟರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ನಾಟಕ ಆಡುವಂತಹ, ಶಕ್ತಿ ಇರುವಂತಹ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಏಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕರಾರುಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಒರುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಡತಕ್ಕ ವಾರದ ವ್ಯಾಗ್ನೈನ್ ಸುಧಾದಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಜಿಕರ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ಓದುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಬಣ್ಣದ ಬದುಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ ರಂಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಸರು ಪಡೆದವರ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣನವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದರು, ಕೊಟ್ಟೂರಪ್ಪನವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಬಿತ್ತು, ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಪೆನಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು, ಮೈಸೂರು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಇತರ ರಂಗಭೂಮಿಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರು ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ಧೈಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಟಕವನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇವತ್ತು ಅಂತಹ ಧೈಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಂಪೆನಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಮುಂದುವರಿಯಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಕಾಂಪಿಟಿಷನ್. ಅವರು ಎದುರಿಸಲಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಿನಿಮಾಗಳ ವಾರ್ತಾಪೋಷ್ಕರಸ್ ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಜಾಸ್ತಿ, ತಾಯಿ ಗರ್ವದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ರೀತಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗರನ್ನೆ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮಂಥ ವಯಸ್ಸಾದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸಹ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಜನ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟ ಇಳಿದಿದೆ. ಇದು ವ್ಯಸನಕರವಾದ ವಿಷಯ. ನಾನು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದವಾಗಿದ್ದವು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಯ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯ್ಡರವರು ನಾಗೇಂದ್ರರಾಯರು ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಟಿಕೆಟ್ ಇಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು, ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ರಂಗ ಸಜ್ಜಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಾದಂಥ ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ಮಂದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಟ ನಟಿಯರಿದ್ದರು. ಆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ನಟರು ಈಗಿನಷ್ಟು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಮುಂದುವರಿಯದಿದ್ದರೂ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಿಮನೆಯವರು

ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣವನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲರಂತಹ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಗಳು ಮೇಲು ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿತ್ತು. ವಿಶ್ವ ನೇಮಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದರ ಆಶ್ರಯ ಬೇಕೇ ಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಗು ಎಳೆಯದಾಗಿವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯ ಆಶ್ರಯಬೇಕೇಬೇಕು. ಒಂದು ಪೈರು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗಿಡದ ಆಶ್ರಯಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವರದಚಾರ್ ಅವರ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ನಾಟಕಮಂಡಲಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವಿತ್ತು. ಅಂಥ ಒಂದು ಸಹಾಯ-ಪೋಷಣೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಈ ಕಲೆಯು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಆ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಈ ದಿವಸ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಈ ದಿವಸ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ನೀಡತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಇದಕ್ಕೆ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಗೃಹಿಣಿಯು ತನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಆದಳತವನ್ನು ಒಂದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.....

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ.—ನಾನು ಎಲ್ಲ ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬನವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ..

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ.—ಈ ದಿವಸ ಜನರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಆಹಾರವಿಲ್ಲ, ಉಡುಪು ದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವುಗಳು ಯಾರು ಇಲ್ಲ ಬಂದು ಚಿಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಫ್ಯಾನ್ ಇರತಕ್ಕ ರೂಮುಗಳನ್ನೇ ಕೆಳಗುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೂರತೆಯಿದೆ? ನಮ್ಮ ಗಮನ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ದಿವಸ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗಲೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಉಚಿತವೆಂದು ಇವರಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಹಾಯವನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಗಳೂ ಕೂಡ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನೀತಿ ಬೋಧೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದ್ದೇನು? ಒಂದು ಕಥಾ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನೋಡತಕ್ಕ ಜನರು. ಇವ್ಯಾದರೆ ಸಾಕು. ಈ ದಿವಸ ಜನರಿಗೆ ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಅನೇಕ. ಹಿಂದೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಕಥಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭಾರತ, ರಮಾಯಣ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸದ ನಾಟಕಗಳ ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಗವಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ, ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವೀವಾಗಳೇ ಇವೆಂದುಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತ ನಟರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ ಹಾಗೂ ನೀತಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಧರ್ಮಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಈ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳಿಂದ ಈ ಕಲೆಗೆ ಬಹಳ ಪೋಷಣೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆಶ್ರಯ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ದಿವಸ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ರಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಥಿಯೇಟ್ರಲ್ ಕಂಪೆನಿಗಳವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ತನ್ಮೂಲಕ ವಿಧ್ಯಾಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ 50 ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಯ ನೂರು ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಗಳಿವೆಯಂತೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೇನೂ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದವನಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿರತಕ್ಕ ಅನುಭವದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹರಾಯಣ ಅಡಿಗ)

ವಿಚಾರ ರಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಟ್ಟಣ್ಣಮನಿಯವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಈ ದಿವಸ ಬಯಲು ನಾಟಕಗಳವರೂ ಕೂಡ ಚಿಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಯರಾಟಕ್ಕೂ ಜನರಿಂದ ದುಡ್ಡನ್ನು ವಸೂಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಆ ಬಯರಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಊರಿನ ಜನರಿಗೆ ವಸರಂಜನೆಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದಿವಸ ಅಂಥ ದಾತರು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಒಚ್ಚಿಗಿಲ್ಲದ ಜನರು ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮರೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಯರಾಟ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿತ್ತು. ಬಯರಾಟ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನಗಳ ಮೂಲಕ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಮೆಚೂರು ನಾಟಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಎಂಥ ಧರ್ಮೀಯರೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಷ್ಟೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವುಗಳಿಗೂ ಸಹಾಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಜವಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೆ ಆಗುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

6-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ.—ಹರಿಕಥೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ನರಸಿಂಹರಾಯಣ ಅಡಿಗ.—ಅವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕೈರಾದಷ್ಟು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದಿವಸ ಹರಿಕಥೆ ಮಾಡುವವರ ವಿಷಯ ಹೇಳೋಣ. ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಾ ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕದ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ರಂಗ ಮಂದಿರಗಳು ಬೇಕು. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ಪರ್ಮನೆಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ಧಿಯೇಟರ್ ಗಳ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಟಕದ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅವರೇ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು, ಅವರೇ ಅವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಖರ್ಚುಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಿಯೇಟರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಟೂರಿಂಗ್ ಧಿಯೇಟರ್‌ಗಳ ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಬಾಡಿಗೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಾಡಿಗೆರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಟೌನ್ ಹಾಲ್ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಇಷ್ಟನ ಫುಲ್ಲ್ ಟ್ಯಾಟಾ ಟೌನ್ ಹಾಲ್ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಗರಸಭೆಯವರು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಟೌನ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ, ಒಂದು ನಾಟಕಕ್ಕೆ 360 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರೇ 'ಸ್ತ್ರೀ ನಾಟಕ ಮಂಡಲ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣದ ತೊಂದರೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರು ನಾಟಕವಾದರೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡರೆ ಕರೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು ! ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಷವೂ ಕರೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕವಿರಾಜ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಸಹ ನಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಒದ್ದೆದೇವೆ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಹೋಟೆಯು, ಹೊಸ ಮೈಸೂರು ಆಯಿತು ಧಿಯೇಟರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಆದವು. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಗೌಡರು ಬಂದರು. ಅವರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಧಿಯೇಟರುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ.—ಒಪ್ಪನ ಧಿಯೇಟರ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ.—ಈ ಸಾರಿ ಬಡ್ತಿಗೊಳಗಾದ ಒಂದನೇ ಹಂತದ ವಿಧ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು. ಆ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಂನಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಧರ್ಮೋತ್ಸವಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಬಂದಕ್ರಾಂತಿ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಊರು ಇಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿರುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಪೀಠ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕದ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. 1920ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 250 ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವಗಳಿದ್ದವು. 1960ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 20 ಆದವು. ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಿನಿಮಾ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಮಾನ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಪಾರ್ಟಿಟ್ ಬೇಸಿಸ್ ಮೇಲೆ, ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಲಲಿತ ಕಲೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಮೂನೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣನವರು, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ಅವರು, ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಪೀರ್ ಸಾದ್ ಅಂತಹವರು ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ ಕಪೂರ್, ಪೃಥ್ವೀ ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ರಾಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇವತ್ತು ಪೃಥ್ವೀ ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ದೇಶನ ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಎಂಬುವು ಇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಿಜನರ್ಸ್ ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಸುಮಾರು 56 ಇವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಿನಿಮಾ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಈಗ ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮೋತ್ಸವ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬಹುದು ಸುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕು. ಸಿನಿಮಾ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ಮಾತು ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಟ್ಟ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೆಂದೂ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆ ಮಟ್ಟವೇ ಇಳಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಭಯಂಕರ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಿನಿಮಾವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ಚಿತ್ರಮಟ್ಟವಂತೂ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಚಿತ್ರ ತಯಾರು ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂತಹವರಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯಷ್ಟು 100 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿದ ಪೂಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಟ್ಟ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. 10-11 ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಅದರ ಮಟ್ಟ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ತಯಾರಕರು ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೂ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು ; ಯಾರು ಪ್ರಸಕ್ತ ಬರೆದರೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬರಬಹುದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಏನಾದರೂ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಅದರೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗ ಬಹುದು. ನನಗೆ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಏನೂ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪದಿಯ ಧೋರಣೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಚಿತ್ರದ ದೈವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು, ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪದಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ,

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ)

ಈಗ ಒಂದೆರಡು ಮೂರು ಸ್ತುತಿಯೋ ಇವೆ. ಇವತ್ತು ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯು ಕೂಡ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯು ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿ, ಅವರಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಅಂಗಡಿಯ ದಿನನಿ ಸಂವಾಡುಗಳ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಲಾರದೆ, ಅವರ ಪರವೆ, ಮತ್ತೆ ಇತರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒತ್ತೆ ಇಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇವತ್ತೂ ಆ ಪರವೆಗಳು ಕೆಲವರ ಹತ್ತಿರ ಇವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆ ಆಗಬಾರದು. ಆಗ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಾರಿಗೆ ಗ್ರಾಂಟು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೂ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ನಟ ನಟಿಯರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯ ಇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಜನರಿಗೆ ಬೇಕೋ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ರೀತಿಯ ಸಿನೆಮಾಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಗ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತೇ ವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಇದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇತ್ತೋ, ಆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಏನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅದು ದೊರಕಬಹುದು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ನಟ ನಟಿಯರು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪ್ರೀ ಫಿಂ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ ಹೆಚ್ಚಿಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರಂತೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಕೂಡ ಜನರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ, ಅದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕೇವಲ ನಾಟಕ ಆಕೆಡಮಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತವುಧನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಖೆಗಳು ಇವೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡುತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಹುಚ್ಚುತೇವೆ. ಈ ಆಕೆಡಮಿಗಳು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ನಾವು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ವಿವ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿ ಗಳು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಈ ಕೆರೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಯುವ ಉದ್ದೇಶವಾದರೆ ಸಾಕು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಟಕಗಳು ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿದ್ದ ಮಟ್ಟ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ (ಪವರ್ವಿಧರ ಕ್ಷೇತ್ರ).— ವಾಕ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂತಹ ನಿರ್ಣಯದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇರೆ ಪಾತನಾಡಿದಂತಹ ವಾಸ್ತವ ಸಮಸ್ಯೆಯರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಅಡ್ಡಿ ಅತಂಕಗಳು ಬರುತ್ತವೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾತನಾಡುವುದು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನನಗುಂಟುತ್ತದೆ. ಗಾಪುರೇ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಸತ್ಯ ಇದೆ, ಅದರ ಹಿನ್ನೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ದೇಶದ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಏನೆಂದರೆ, ನೀತಿಮಂತ ಜನತೆಯ ಅಭಾವ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು ವುದಾದರೆ, ಜನರ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉನ್ನತಗೊಳಿಸುವ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಬಹುವಾನ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಅರ್ಹ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಹ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಅವರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಅರ್ಹತೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದಂತಹ ಕೆಲವು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಾಟಕಗಳು ಎಂದು. ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಇವೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೂ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನೋಡಿದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅರ್ಹ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಗುರ್ದೇಶ ಎಂದು ನಾನು ಅಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಾನು ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ನಾಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆದಿಗರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಭಿನಯಿಸುವಂಥಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಆಡುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಕಮ್ಯುನಿಜಂ ನೀತಿಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅದೇ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಂತಹವರಿಗೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತು ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಮನೆಮನೆಗೂ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರುಗಳು ವಿವೇಚ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪತ್ರಿಕೆ ಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿಮಾನ ವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತವು ಜಾತ್ಯಾತೀತವಾಗಿದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಭರತ ಇಬ್ಬರೂ ಸಹೋದರರು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಸಹೋದರರು ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು, ಭರತ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಅದರಿಂದ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಯಾವರೀತಿ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರ ಈ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹರಿಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರೂ ನಾಟಕ ವನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನತೆಯು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಆದಿಗರಂತೆ ಮಹತ್ತರವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಜನಜೀವನವನ್ನು, ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುತಕ್ಕಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ವರು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ನಾವು ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವವರ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಸಂಧರಾದಂತಹವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯೇ ಆಗಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸತ್ಯಸಂಧ ರಾದಂತಹ, ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗ್ಯರಾದಂತಹ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆದಿಗರ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾಟಕಗಳ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕು, ಕರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಜನತೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸತ್ಯ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಅಶ್ವೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಅಶ್ವೀಲ ನಾಟಕಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜನತೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ರನ್ನು ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ)

ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜನಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಮುಖ್ಯ ತರುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತಮ ನಾಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ಕಡೆಗಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೇಧಾವಿಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರತಕ್ಕವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಜನತೆಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕಂಥ, ಜನರ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತತಕ್ಕಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಡಿಗೆಮ ಭಿಷ್ಣುಚಾರ, ಅಶ್ಯಾಚಾರ, ಅನಾಚಾರ ಇಂಥಾ ನಾಟಕಗಳು ಏನೇ ಇವು ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿರು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಹಾಗೆ ಈ ನಾಟಕಗಳು ಜನತೆಯು ನೀತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಕೈಸತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನತೆಗೆ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶನವಾಗಿವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಅಡಿಗ.—ನಾನು ಆ ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತುಲ್ಲ. ನಾನು ಭಿಷ್ಣುಚಾರ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಇವೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ.—ಲಂಚಾವತಾರದ ನಾಟಕವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಲಂಚಾವತಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕಂಥ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಲಂಚವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಾಟಕಿಯಾಗಿ ತರೆತಗ್ಗಿಸುವಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂಥ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಆದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಥಾ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನತೆಯ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂಥಾ ಅರ್ಹ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕಾರಣ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಬಯಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY CHAIRMAN. —The House will now adjourn and meet tomorrow at 2-30 P.M.

The House adjourned at Thirty Minutes past Six of the Clock to meet again at Thirty Minutes past Two of the Clock on Tuesday, the 9th September 1969.